

ACTA CARPATHICA OCCIDENTALIS

Příroda Západních Karpat

Muzeum regionu Valašsko, Vsetín
Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně

První nález škeble asijské (*Sinanodonta woodiana*) na Valašsku (Česká republika)

First record of Chinese pond mussel (*Sinanodonta woodiana*) in the Moravian Wallachia (Czech republic)

Miroslav KUBÍN

Správa CHKO Beskydy, Nádražní 36, CZ-756 61 Rožnov pod Radhoštěm, Česká republika, email: miroslav.kubin@nature.cz
Katedra ekologie a životního prostředí, přírodovědecká fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci, Třída Svobody 36, CZ-771 46
Olomouc, Česká republika

Keywords: biological invasions, faunistic, non-indigenous species, Unionidae

Abstract: The first records of *Sinanodonta woodiana* (Bivalvia: Unionidae) in Zuberský stream and Lake Horní Hamerský from Zubří in the Moravian Wallachia in May and July 2013 is reported.

Škeble asijská – *Sinanodonta woodiana* (Lea, 1834) patří mezi nepůvodní druhy naší fauny. Tento druh byl do našich vod zavlečen z Asie pravděpodobně ve formě glochidií na žábrech hostitelských ryb, a to tolstolobika, tolstolobce a amura (HORSÁK et al. 2010). Škeble asijská byla v rámci Evropy potvrzena již v roce 1995 v Maďarsku (KISS 1995) a tentýž rok na Slovensku (KOŠEL 1995). V České republice byla poprvé nalezena na Moravě v Dyji v roce 1996 (BERAN 1997) a v Čechách v roce 2001 (BERAN 2002). Od prvního nálezů přibýlo na našem území dalších cca 40 zázna-

mů. Mezi další nejbližší recentní nálezy mimo ČR patří: Ukrajina (YURISHINETS & KORNIUSHIN 2001), Polsko (KRASZEWSKI & ZDANOWSKI 2001), Srbsko (PAUNOVIC & CAKIC 2006), Rumunsko (POPA & POPA 2007), Francie (MOUTHON 2007), Moldávie (MUNJIU & SHUBERNETSKI 2008) a Itálie (CAPPELLETTI et al. 2009).

Škeble asijská je teplomilným druhem obývajícím jemné sedimenty stojatých a pomaleji tekoucích vod (KRASZEWSKI & ZDANOWSKI 2001). Jedná se o poměrně robustní druh mlže s výrazně tlustou stěnou lastury. Ve zbarvení se jedná o poměrně variabilní druh (KRASZEWSKI

Obr. 1: *Sinanodonta woodiana* z Horního Hamerského rybníku a *Anodonta cygnea* z rybníků Prameniště Rožnov (foto M. Kubín).
Fig. 1: *Sinanodonta woodiana* from Lake Horní Hamerský and *Anodonta cygnea* from Lake Prameniště Rožnov (photo M. Kubín).

& ZDANOWSKI 2007). V našich podmínkách je škeble asijská velikostně srovnatelná jen se škeblí rybníčnou (*Anodonta cygnea*), od které se odlišuje právě velikostí a také celkovou obloží lastury. Maximální teoretický věk pro škebli asijskou z Koninských jezer byl stanoven na deset let a délka lastury na 23 cm s odpovídající hmotností kolem 850 g (AFANASJEV & KRASZEWSKI 2001).

Invaze škeble asijské má tři potenciální ohrožující následky pro domácí mlže. Předně, škeble asijská může domácím druhů konkurovat v potravě. Kompetice v potravě je považována za jeden z nejvíce ohrožujících faktorů, ovlivňující negativně domácí druhy velkých mlžů. Rovněž bude docházet ke konkurenci vzhledem k využívání hostitelských druhů ryb. To lze očekávat zejména u velevrubů (rod *Unio*). Infekce glochidiemi může dále spustit imunitní reakci napadených druhů ryb a omezit tak dostupnost hostitelů pro domácí druhy velkých mlžů (DOUDA et al. 2012).

MATERIÁL

Rožnovská brázda, Zubří (6574), Zuberský náhon, GPS: 49°27'45"N, 18°4'38"E, 2 ex., 340 m n. m., 20.V.2013, lgt. M. Kubín, D. Uherek, det. L. Beran

Rožnovská brázda, Zubří (6574), Horní Hamerský rybník, GPS: 49°27'47"N, 18°4'43"E, stovky ex., 340 m n. m., 14.VI.2013, lgt. D. Uherek, F. Tvarůžek, det. et coll. M. Kubín

Během zoologického průzkumu Zuberského náhonu byla nalezena škeble asijská. Jednoho živého jedince se podařilo potvrdit šnorchlováním. Nedaleko tohoto místa byla nalezena na pravém břehu náhonu obnažená lastura stejného druhu. Na základě tohoto nálezu byl proveden intenzivní průzkum náhonu v délce 100 m nad a pod tímto místem. Další jedince tohoto druhu se však nepodařilo v uvedeném úseku potvrdit. Díky dočasnému nižšímu stavu hladiny v Horním Hamerském rybníku se zde podařilo prokázat výskyt dalších jedinců škeble asijské. Odhadovaná početnost v celém rybníku se pohybuje v počtech stovek až tisíců jedinců. Největší nalezený jedinec měřil 18 cm a vážil 750 g. V rybníku byl potvrzen i výskyt

juvenilních jedinců. Přesnější odhad kvantity a věku se nepodařilo zajistit, neboť došlo během několika následujících dnů k napuštění rybníku vodou.

LITERATURA

- AFANASJEV S. & KRASZEWSKI A. (2001): Growth and population structure of the mussel *Anodonta woodiana* (Lea, 1834) (Bivalvia, Unionidae) in the heated Konin lakes system. *Archives of Polish Fisheries*, 9: 123–131.
- BERAN L. (1997): First record of *Sinanodonta woodiana* (Mollusca: Bivalvia) in the Czech Republic. *Acta Societatis Zoologicae Bohemicae*, 61: 1–2.
- BERAN L. (2002): Vodní měkkýši České republiky – rozšíření a jeho změny, stanoviště, šíření, ohrožení a ochrana, červený seznam. *Aquatic molluscs of the Czech Republic – distribution and its changes, habitats, dispersal, threat and protection*, Red List. Sborník Přírodovědného klubu v Uh. Hradišti, Supplementum, 10: 258 pp.
- CAPPELLETTI C., CIANFANELLI S., BELTRAMI M. E. & CIUTTI F. (2009): *Sinanodonta woodiana* (Lea, 1834) (Bivalvia: Unionidae): a new non-indigenous species in Lake Garda (Italy). *Aquatic Invasions*, 4: 685–688.
- DOUDA K., VRTÍLEK M., SLAVÍK O. & REICHARD M. (2012): The role of host specificity in explaining the invasion success of the freshwater mussel *Anodonta woodiana* in Europe. *Biological Invasions* 14: 127–137.
- HORSÁK M., JUŘIČKOVÁ L., BERAN L., ČEJKA T. & DVOŘÁK L. (2010): Komentovaný seznam měkkýšů zjištěných ve volné přírodě České a Slovenské republiky. Annotated list of mollusc species recorded outdoors in the Czech and Slovak Republics. *Malacologica Bohemoslovaca*, 1: 1–37.
- KISS Á. (1995): The propagation, growth and biomass of the chinese huge mussel (*Anodonta woodiana woodiana* 1834) in Hungary. Disertační práce. University of Agricultural Sciences of Gödöllő. Maďarsko. Private Edition, Second Ed., 33 pp.
- KOŠEL V. (1995): The First Record of *Anodonta woodiana* (Mollusca, Bivalvia) in Slovakia. *Acta Zoologica Universitatis Comenianae*, 39: 3.
- KRASZEWSKI A. & ZDANOWSKI B. (2001): Distribution and abundance of the Chinese mussel *Anodonta woodiana* (Lea, 1834) in the heated Konin lakes. *Archives of Polish Fisheries*, 9: 253–265.
- KRASZEWSKI A. & ZDANOWSKI B. (2007): *Sinanodonta woodiana* (Lea, 1834) (Mollusca) – A new mussel species in Poland: Occurrence and habitat preferences in heated lake system. *Polish Journal of Ecology*, 55(2): 337–356.
- MUNJIU O. & SHUBERNETSKI I. (2008): First record of *Sinanodonta woodiana* (Lea, 1834) (Bivalvia: Unionidae) in Moldova. *Aquatic Invasions*, 3: 441–442.
- PAUNOVIC M. & ČAKIC P. (2006): Distribution of *Anodonta* (*Sinanodonta*) *woodiana* (Rea, 1834) in inland waters of Serbia. *Aquatic Invasions*, 1: 154–160.
- POPA O. P. & POPA L. O. (2007): New records of *Sinanodonta woodiana* (Lea, 1834) (Mollusca: Bivalvia: Unionidae) from Eastern Romania. *Aquatic Invasions*, 2(3): 265–267.
- YURISHNETS V. & KORNIUSHIN A. (2001): The new species in the fauna of Ukraine *Sinanodonta woodiana* (Bivalvia: Unionidae), its diagnostics and possible ways of introduction. *Vestnik zoologii*, 35: 79–84.

Články | Articles

KALNÍKOVÁ Veronika & EREMIÁŠOVÁ Renata: Rozšíření třtiny pobřežní (<i>Calamagrostis pseudophragmites</i> /Haller f./ Koeler) na řece Ostravici - - - - -	3-14
DVOŘÁK Václav & DANČÁK Martin: Historie a současnost výskytu lněnky pyrenejské (<i>Thesium pyrenaicum</i> Pourr.) v Moravskoslezských Beskydech a Beskydském podhůří - - - - -	15-19
KOCIÁN Petr & KOCIÁN Jiří: Hledíček dobromyslostý (<i>Chaenorhinum origanifolium</i> /L./ Kostel.) – nový nepůvodní druh v České republice - - - - -	20-24
ŠTRBA Peter & GOGOLÁKOVÁ Anna: Snilovské sedlo v Národnom parku Malá Fatra – jedno z najvyššej položených ohnísk výskytu synatropných druhov rastlín v Západných Karpatoch - - - - -	25-31
VYBRAL Petr & CULEK Martin: Rozšíření hořce tolitovitého (<i>Gentiana asclepiadea</i> L.) v geomorfologickém okrsku Radhošťský hřbet s ohledem na vybrané ekologické faktory - - - - -	32-50
KLIMENT Ján, JAROLÍMEK Ivan & VALACHOVIČ Milan: Lieskové kroviný severozápadného Slovenska - - - - -	51-74
DECKEROVÁ Helena, ŠUHAJ Jiří & POLČÁK Jiří: Výskyt klouzku strakoše (<i>Suillus variegatus</i>) na severovýchodní Moravě a ve Slezsku (Česká republika) - - - - -	75-78
ŠUHAJ Jiří, DECKEROVÁ Helena, JANOTOVÁ Yvona & POLČÁK Jiří: Nálezy vzácné houby šťavnatky březnovky <i>Hygrophorus marzuolus</i> ve Slezsku a na severovýchodní Moravě (Česká republika) - - - - -	79-85
KONVIČKA Ondřej: Příspěvek k rozšíření páteříčka <i>Rhagonycha carpathica</i> Ganglbauer, 1896 v České republice - - - - -	86-88
ČERNOCH David, FIALA Libor, SPITZER Lukáš & BENEŠ Jiří: Perlet'ovec ostružinový (<i>Brenthis daphne</i> /Denis & Schiffermüller, 1775/) a soumračník černohnědý (<i>Heteropterus morpheus</i> /Pallas, 1771/) – dva nově zjištěné druhy denních motýlů na Vsetínsku - - - - -	89-93
STANOVSKÝ Jiří & KOLONIČNÝ Lubomír: Výskyt hrotaře <i>Mordellochroa milleri</i> Emery, 1876 (Coleoptera, Mordellidae) v Bílých Karpatech - - - - -	94-95
KUBÍN Miroslav: První nález škeble asijské (<i>Sinanodonta woodiana</i>) na Valašsku (Česká republika) - - - - -	96-97
HANEL Lubomír, ANDRESKA Jan & LUSK Stanislav: Historický výskyt hlavatky podunajské (<i>Hucho hucho</i>) v povodí Moravy - - - - -	98-101
MIKEŠ Václav: Nové nálezy plcha velkého <i>Glis glis</i> (Mammalia: Rodentia: Gliridae) v Západních Karpatech - - - - -	102-105

Aktuality a Personálie – Currents News and Personals

DANČÁK Martin & TKÁČIKOVÁ Jana: Činnost Moravskoslezské pobočky ČBS v roce 2013 - - - - -	106
TKÁČIKOVÁ Jana: Síťové mapování cévnatých rostlin v okrese Vsetín mimo CHKO Beskydy - - - - -	109
TRÁVNÍČEK Dušan: Zvířata na Zemi a člověk – nová expozice Muzea jihovýchodní Moravy ve Zlíně - - - - -	111
Acta Carpathica Occidentalis. Pokyny pro autory - - - - -	117